

Druhým filmom DVD edície zo 60. rokov je Pieseň o sivom holubovi

V piatok 3. októbra 2008 vyjde v poradí druhý film DVD edície Slovenský film 60. rokov, ktorú pripravili na tohtoročnú jeseň Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s vydavateľstvom Petit Press a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. Je ním *Pieseň o sivom holubovi* Stanislava Barabáša, ktorý si je možné od zajtra zakúpiť v novinových stánkoch za 99 Sk.

Príbeh hraného debutu režiséra Stanislava Barabáša sa odohráva v slovenských horách počas Slovenského národného povstania (SNP). Prostredníctvom detských hrdinov pôsobivo vypovedá o hrôzach a nezmyselnosti vojny. Konfrontuje detstvo s ničivou silou vojny, ktorá hlboko zasiahne do života detí, mení ich sny a túžby a vytrhne ich z bezstarostnej hravosti. Ako sa zrodil jeho námet? Autor námetu a scenárista Albert Marenčin si na prvé myšlienky o filme spomína takto: „*Prvotný impulz pochádza ešte z gymnaziálnych rokov. Ako povinné čítanie sme vtedy mali Gogoľa. V jednej z jeho poviedok sa písalo o mŕtvych kozákoch, ktorým z tela vylietajú duše ako holubice. Ten obraz ma nesmierne fascinoval. Keď som ako novinár po oslobodení chodil po východnom Slovensku, videl som spustošené, vypálené dediny, mínami posiate polia, na ktorých šantili deti. A skoro v každej dedine som našiel aj čerstvé detské hroby. Na počiatku bol teda obraz holuba, vznášajúceho sa nad chlapcom, ktorý šliapol na mínu. Od tohto obrazu sa spätne odvíjal zvyšok príbehu, siahajúceho až do obdobia Povstania.*“

Literárny scenár Alberta Marenčina a Ivana Bukovčana filmu *Pieseň o sivom holubovi* získal v roku 1960 prvú cenu v umeleckej súťaži k 15. výročiu oslobodenia Československa. Príbeh mal netradičnú formu voľného cyklu šiestich poviedok (*Pamiatka, Vysviacka zvona, Krst ohňom, Chlapec a puška, Vianočný dar, Pozdrav*), priniesol nový pohľad na vojnu a zachytil vojnové udalosti detskými očami. Namiesto odvážnych vojenských činov sa do popredia dostal život na okraji frontu. Téma vojna a deti nebola v československej kinematografii však výnimočná. Už v roku 1960 nakrútil český režisér Karel Kachyňa film *Práce* a v roku 1962 režisér Ladislav Helge snímku *Bílá oblaka*. *Pieseň o sivom holubovi* nakrútil v roku 1961 ako svoj hraný debut Stanislav Barabáš. Výber režiséra filmu ale nebol priamočiary. „*Dovtedajšia prax bola taká, že režiséra k scenáru vyberalo riaditeľstvo. Spravidla toho, ktorý práve nepracoval. Aby nezaháľal. S Bukovčanom sme sa tomu chceli vyhnúť, a tak sme sa obrátili na českých režisérov. Oslovili sme Weissu, Vláčila aj Kachyňa. No jeden bol zaneprázdnený, inému prekážala epizodická skladba. A tak sme sa museli spoľahnúť na vedenie. Ani to však v hľadaní režiséra nebolo úspešné. Barabáša sme nakoniec našli v Krátkom filme. Bol to síce dokumentarista, no túžil po hranom filme. Navyše bol náš rovesník, mal skúsenosť s Povstaním. Veril som, že nájdeme spoločnú reč. S Bukovčanom sme sprvu trvali na tom, že film musí byť nakrútený presne podľa scenára. Dnes sa pri spomienke na to musím pousmiať. Barabáš sa pochopiteľne vzpieral. Časom sme, našťastie, poľavili. Počas realizácie sa s nami režisér radil, no pri konečných rozhodnutiach mal voľnú ruku,*“ hovorí Albert Marenčin.

Popri profesionálnych hercoch sa vo filme objavili aj noví detskí hereckí predstavitelia. Ich výberu predchádzal náročný kasting po celom Slovensku. Hlavného detského hrdinu filmu – deväťročného Pavla Poláčka náhodne našiel Stanislav Barabáš v Kremničke. Film sa

nakrúcal prevažne v exteriéroch od 21. júna 1960 do 17. januára 1961 a celkové náklady filmu dosiahli 3 mil. Kčs. Na 3. festivale československého filmu v Ostrave v roku 1961 získal film Čestné uznanie a ako prvý slovenský film aj Cenu československej kritiky. Mimo hlavnej súťaže bol uvedený na Medzinárodnom filmovom festivale v Benátkach a získal Osobitný čestný diplom. Neskôr bol kvôli emigrácii režiséra stiahnutý z distribúcie a na niekoľko rokov uložený do trezoru. V roku 1990 bol uvoľnený do distribúcie vo filmových kluboch.

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

PIESEŇ O SIVOM HOLUBOVI (1961)

Réžia: Stanislav Barabáš • Námet: Albert Marenčin, Ivan Bukovčan • Scenár: Ivan Bukovčan, Albert Marenčin • Kamera: Vladimír Ješina • Hudba: Zdeněk Liška • Strih: Maximilián Remeň • Zvuk: Rudolf Pavlíček • Architekt: Ivan Vaníček • Vedúci výroby: Gejza Maráky • Hrajú: Pavol Poláček, Pavol Mattoš, Vlado Brečka, Peter Kollárik, Karol Machata, Ladislav Chudík, Vladimír Durdík st., Jiří Sovák, Karla Chadimová, Elena Zvaríková, Oľga Zöllnerová, Ján Bzdúch, Martin Ťapák a ďalší • Minutáž: 99 min. • Distribučná premiéra: 6. 5. 1961

DVD edícia Slovenský film 60. rokov reflektuje obdobie, ktoré patrí v našich dejinách k najvýznamnejším, a tvoria ju základné diela slovenskej kinematografie: *Jánošík I a II* Paľa Bielika, *Pieseň o sivom holubovi* Stanislava Barabáša, *Slnko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť* Petra Solana, *Organ* Štefana Uhra, *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera, *Deň náš každodenný* Otakara Krivánka, *Kristove roky* Juraja Jakubiska, *Slávnosť v botanickej záhrade* Ela Havettu a 322 Dušana Hanáka. Okrem filmu všetky DVD nosiče obsahujú aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. Súčasťou kolekcie je časopis, ktorý je súčasťou DVD. Ten prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu či výňatkov z dobovej tlače, vrátane pôvodného plagátu filmu, ilustruje dobu vzniku jednotlivých titulov. Edíciu Slovenský film 60. rokov sprevádzajú aj novinky. Ku každému filmu na DVD je ako predfilm pripojený jeden dobový Týždeň vo filme, unikátom je komentár pre nevidiacich, o ktoré sú doplnené filmy *Jánošík I a II* a *Organ*. Desiatim filmom aktuálnej edície Slovenský film 60. rokov predchádzalo DVD August 1968 – Očami slovenských dokumentaristov, ktoré vyšlo 18. augusta 2008 pri príležitosti pripomenutia si výročia neslávnych spoločensko-politických udalostí v dejinách Československa v roku 1968 s tromi dokumentárnymi snímkami, a to *Čas, ktorý žijeme* (r. Vlado Kubenko, Ladislav Kudelka, Jaroslav Pogran, Otakar Krivánek, Ivan Húšťava), mimoriadne vydanie *Týždňa vo filme* s názvom *Čierne dni* (r. Ladislav Kudelka, Milan Černák, Štefan Kamenický, Ctibor Kováč) a *Tryzna* (r. Vlado Kubenko, Peter Mihálik, Dušan Trančík).

Jednotlivé DVD nosiče edície Slovenský film 60. rokov vychádzajú od piatka 26. septembra do 28. novembra 2008 v týždenných intervaloch a zakúpiť si ich je možné v novinových stánkoch a na www.petitshop.sme.sk alebo priamo vo vydavateľstve Petit Press za 99 Sk.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 60. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.

Termíny vydania filmov DVD edície Slovenský film 60. rokov:

Jánošík I, II, r. Paľo Bielik (26. september 2008)
Pieseň o sivom holubovi, r. Stanislav Barabáš (3. október 2008)
Slnko v sieti, r. Štefan Uher (10. október 2008)
Boxer a smrť, r. Peter Solan (17. október 2008)
Organ, r. Štefan Uher (24. október 2008)
Drak sa vracia, r. Eduard Grečner (31. október 2008)
Deň náš každodenný, r. Otakar Krivánek (7. november 2008)
Kristove roky, r. Juraj Jakubisko (14. november 2008)
Slávnosť v botanickej záhrade, r. Elo Havetta (21. november 2008)
322, r. Dušan Hanák (28. november 2008)